

Stichting Adviesraad Wmo en Jeugdhulp gemeente 's-Hertogenbosch

Aan: Gemeenteraad 's-Hertogenbosch
College van B&W gemeente 's-Hertogenbosch
Van: Stichting Adviesraad Wmo en Jeugdhulp gemeente 's-Hertogenbosch
Betreft: Advies over het Regionaal Beleidsprogramma 2024-2028 mbt de Jeugdwet

's-Hertogenbosch, 29 februari 2024

Geacht College,

Totstandkoming advies

Voor het opstellen van het advies is bij het beoordelen van dit programma geput uit ervaringen met betreffende doelgroepen. Verder is kennisgenomen van de voorstellen en de toelichting op het programma door betrokken ambtenaren op verschillende contactmomenten.

Advies/conclusie

De Adviesraad Wmo en Jeugdhulp adviseert het college om in te stemmen met het beleidsprogramma.

Beargumentering en aandachtspunten

De jeugdwet vraagt periodiek een plan over de richting van beslissingen van de betreffende taken van de Gemeenteraad en college. Het regionaal beleidsprogramma gaat over de regionale samenwerking op deze taken. Dit programma onderschrijft 4 hoofdthema's. Hieronder geeft de adviesraad per thema kort zijn visie en aandachtspunten voor de uitwerking van de operationele doelen.

1. Blijvend leren. De gemeente stelt zich flexibel, groeiend, op. Samen met partners in de zorg en betrokkenen.

- Volgens de Adviesraad is dit hét uitgangspunt voor het succes van het vervolg. Patronen van een 'wij-zij' houding van de overheid (overheid als tegenstander van de burger) blijken nog steeds aanwezig in alle lagen (zie ook conclusies parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid). Een dergelijk patroon moet in alle lagen worden doorbroken tot in de onderste laag. Juist die laag waar de burgers direct mee te maken hebben, heeft hier echt iets te leren. De adviesraad juicht dit punt dan ook toe, maar wijst erop dat dit in alle lagen goed moet worden doorgevoerd om te kunnen slagen. Ondersteun lerend helpen.

2. Gebruik deskundigheid en visie ouders en jeugdigen. Hiermee wil de gemeente beter luisteren naar de vraag én naar de oplossingsrichting van de jeugdige client, zijn gezin en zijn netwerk. De gemeente wil ook buiten de jeugdhulp kijken naar oplossingen.

- De Adviesraad juicht het toe dat er breder gekeken wordt dan de jeugdige client én dat er beter gaat worden geluisterd naar het gezin. Luister dan ook met *uitgesteld oordeel*, blij flexibel, blij 'menselijk', zie ook het thema *Blijvend leren*. De adviesraad is van mening dat dit alleen goed kan slagen als er ook voldoende ruimte is voor echt maatwerk.
- De Adviesraad waarschuwt voor een mogelijk al overspannen (gezins-)netwerk en zelfs slinkend netwerk rondom de jeugdige client en adviseert daarom ook te kijken hoe en waar het netwerk juist zinvol kan worden versterkt.
- De Adviesraad hoort regelmatig dat mensen in een 'oerwoud' terecht komen bij het zoeken naar de juiste hulp. De gemeente wil meer gebruikmaken van hulp "uit het gewone leven". Dan is er wel een goed overzicht nodig van wat er in de gemeente aan ondersteuning aanwezig is (gecontracteerd én niet gecontracteerd, buurt initiatieven, naschoolse initiatieven etc.)? Wat is er in de directe omgeving, wat is erbuiten. De Adviesraad adviseert dan ook een uitgebreid, (voor iedereen) toegankelijk overzicht te (laten) maken ('uitgebreide specifieke zorgkaart'). Hiermee komt er óók inzicht in wat er mogelijk mist in een buurt of waar bijvoorbeeld beter kan worden samengewerkt. De Adviesraad beveelt dan ook aan deze te gebruiken om o.a. leemten in te (laten) vullen.

3. Onderwijs. De landelijke beweging is richting “inclusiever onderwijs”. Om dit te bereiken is goede verbinding tussen onderwijs en zorg noodzakelijk.

- De Adviesraad onderschrijft dit en is blij dat gemeenten samen met het onderwijs wil kijken naar gezamenlijke ontwikkeling, inzet en financiering. De Adviesraad waarschuwt alert te zijn, dat de financieringsstromen (alternatieve belangen) deze noodzakelijk verbinding niet verstoren. Landelijke trends zouden hierin ondersteunend moeten zijn (dit valt helaas buiten de scope van dit advies).
- De Adviesraad waarschuwt op te passen voor (onbedoeld) ongewenste financiële prikkels in het onderwijs en de zorg, zoals bijvoorbeeld aanvullende ondersteuning die alleen betaald wordt als een kind het schooljaar afmaakt, terwijl het kind tussentijds mogelijk ergens anders beter af is.

4. Landelijke trends en ontwikkelingen. De gemeente houdt rekening met landelijke plannen en programma's zoals de Landelijke hervormingsagenda, het Integraal zorgakkoord & het Gezond en actief leven akkoord en Toekomstscenario Jeugd- en gezinsbescherming.

De landelijke hervormingsagenda vraagt om verbetering van de zorg én besparingen. Het bevat een groot pakket maatregelen voor verbetering waarbij structureel geïnvesteerd moet worden in kwaliteit en effectiviteit. Hierbij is er ook specifiek aandacht voor de lange wachtlijsten in de jeugdzorg.

- Wordt er voldoende rekening gehouden met investeren op korte termijn om voor de lange termijn uiteindelijk de zorg echt te verbeteren waarmee de juiste besparingen worden gerealiseerd?
- Hoe de besparingen worden ingezet baart de Adviesraad zorgen. Uitwerking van “beperkte middelen, beperkte inzet, dus alleen inzet waar de aard en ernst van de hulpvraag noodzakelijk is.” kan leiden tot hetzelfde als op dit moment met de wachtlijsten gebeurt: Pas het ‘het geval’ ‘zwaar genoeg’ is kan hulp worden ingezet. Waarmee problematiek die ‘licht’ was uiteindelijk ‘zwaar’ wordt, als je maar lang genoeg wacht. Thema 2 en 3 bieden hiervoor wel de oplossingsrichting, maar dan moet hier ook voldoende in (kunnen) worden geïnvesteerd.
- De Adviesraad waarschuwt juist níet de focus te leggen op zo snel mogelijk afschalen van de zorg, maar kijk juist waar afschalen wenselijk is én houd de mogelijkheid open voor opschalen wanneer nodig (focus op flexibele zorgaanbod). Door de mogelijkheid open te houden voor opschalen, voorkomt je een ‘angst’ voor afschalen bij lange termijn problematiek, waardoor ‘extra’ zorg wordt aangevraagd indien nodig.
- Vergeet bij monitoren en data-analyse niet dat er échte verhalen van mensen achter schuil gaan. Luister hier óók naar in relatie tot de getallen.
- De Adviesraad vraagt goed te anticiperen op wat er gebeurt bij het wegvallen van bepaalde hulp na de wetwijziging in 2026. Zorg dat hier een duidelijk vangnet voor aanwezig is. Zie ook Thema 2 en 3.
- Er wordt stimulering van pleegzorg en gezinshuizen gevraagd, terwijl de trend juist om meerdere redenen afnemend is. De Adviesraad raad aan ook te zoeken naar mogelijkheden in aangepaste vormen van pleegzorg (deeltijd pleegzorg, buddy zorg e.d.). Hoe kan dat worden gestimuleerd? Maak ruimte en ondersteun organisaties om hiermee aan de slag te gaan. Zet ook net zoals mantelzorgers, pleegouders jaarlijks in het zonnetje (zie voorbeeld buurgemeenten, zoals Maasdriel).

Het Integraal zorgakkoord & het Gezond en actief leven akkoord bieden middelen om onder andere thema 2 te versterken, zie verder dan ook thema 2.

- Een goede samenwerking is essentieel om de middelen zo effectief mogelijk in te kunnen zetten.

In het Toekomstscenario Jeugd- en gezinsbescherming wordt een nieuwe integrale manier van werken vereist. De toekomstscenario's zijn belegd bij de werkgroep veiligheid in afhankelijkheidsrelaties (VIA). Dit is een regionale werkgroep (10 gemeenten) die samenwerkt met verschillende afdelingen van de gemeenten. Er is nauwe afstemming tussen de werkgroep VIA, de regionale inkooporganisatie RIOZ en het regionaal beleidsteam (RBT). Daarnaast is er een stuurgroep Zorg en Veiligheid voor het bespreken van de regionale aanpak op strategisch niveau.

- De Adviesraad blijft graag op de hoogte van de ontwikkelingen.

Namens de Adviesraad Wmo en Jeugdhulp 's-Hertogenbosch
Inge Melis
Ciska Gorter